

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВОСУДДЯ ТА СУДОВА РЕФОРМА В УКРАЇНІ

Революційні події кінця 2013 – початку 2014 років стали потужним каталізатором процесу впровадження першочергових невідкладних заходів, які б забезпечили необхідні позитивні зрушення та зміни у функціонуванні судових та правоохоронних органів нашої держави.

Із метою визначення пріоритетних напрямів та упорядкування цього процесу указом Президента України від 20 травня 2015 року було затверджено Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки. Стратегія передбачала здійснення реформування у два етапи. Перший полягає в оновленні законодавства, спрямованого на відновлення довіри до судової влади та суміжних правових інститутів, а другий – у системних змінах до Конституції України та комплексній побудові інституційних спроможностей відповідних правових інститутів.

Своєрідним запуском змін у судовій системі можна вважати внесення змін до розділу «Правосуддя» Конституції України в червні 2016 року й ухвалення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [1] та «Про Вищу раду правосуддя». Указаний закон передбачив зміни не лише в системі судоустрою держави, але й докорінно змінив підходи до призначення суддів на посади. Прикінцеві та перехідні положення до закону стали своєрідною дорожньою картою подальших змін у судовій системі, впровадження яких відбувалось протягом 2017 року. Разом із тим варто зазначити, що 2017 був багатим на події у сфері впровадження реформи правоохоронних органів.

10 головних змін у функціонуванні судових, правоохоронних органів та суміжних правових інститутів у 2017 році:

1. Ухвалення Закону України «Про Конституційний Суд України», яким запроваджується новітній інститут конституційної скарги — важливої гарантії у механізмі судового захисту основних прав і свобод людини та громадянина.

2. Завершення першого відкритого конкурсу до Верховного Суду, що полягав у проходженні кандидатами новітньої процедури — кваліфікаційного оцінювання. У результаті Президентом України було призначено 113 суддів нового найвищого суду держави.

3. Оголошення Вищою кваліфікаційною комісією України добору кандидатів на посади суддів місцевих судів, із заявами про участь в якому звернулось 5336 осіб. 4942 кандидати допущені до добору, а майже 4600 з них — до складення відбіркового іспиту. Стадію іспиту успішно пододало 700 осіб.

4. Ухвалення Закону України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», що гармонізує правила цивільного, господарського та адміністративного судочинства та впроваджує систему «електронного правосуддя».

5. Утворення Вищого суду з питань інтелектуальної власності та оголошення конкурсу на обіймання 21 вакантної посади цього суду.

6. Завершення конкурсу на посади приватних виконавців у рамках впровадження реформи системи виконання судових рішень. У результаті складення шести іспитів для приватних виконавців переможцями було оголошено 94 особи.

7. Обрання органів прокурорського самоврядування — Ради прокурорів України та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, початок діяльності цих органів.

8. Завершення конкурсу на посади Директора Державного бюро розслідувань, першого заступника та заступника Директора Державного бюро розслідувань. Переможцем конкурсу на посаду Директора Державного бюро розслідувань було визнано Трубу Романа Михайловича.

9. Завершення конкурсу на посаду керівника Національної поліції та оголошення переможця, Сергія Князева. Конкурс був організований комісією з відбору кандидатів на посаду голови Національної поліції та проходив у декілька етапів.

10. Початок роботи дорожньої патрульної поліції, що забезпечуватиме порядок на десяти основних автомагістралях України.

Таким чином, 2017 рік можна сміливо назвати реформаторським. Це підтверджується зокрема висновками останнього звіту Європейської служби зовнішньої дії та Єврокомісії. Потужна динаміка перетворень пояснюється дотриманням затвердженого плану.

Позаяк про якість цих змін об'єктивно можна буде судити лише за декілька років, коли повноцінно запрацюють новоутворені інституції та почне застосовуватися оновлене законодавство.

Зважаючи на зміст Перехідних та прикінцевих положень до Конституції України, Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Закону «Про внесення змін до процесуального законодавства», за умови стабільної політичної обстановки, можна спрогнозувати наступні 10 найбільш очікуваних подій 2018 року у сфері реформування системи судоустрою, судочинства, правоохоронних органів та суміжних інститутів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Про судоустрій і статус суддів: [Закон України] // Офіційний вісник України. – 2016. №1402/1. – Ст. 1900.*

УДК 342.7

Цимбалістий Т. О.

*к.ю.н., доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права*

Тернопільський національний економічний університет

ДО ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА МИРНІ ЗІБРАННЯ

Відповідно до Конституції Україна - суверенна, незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Права та свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, відтак утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним її обов'язком [1].